

a valódi magánkezdeményezés megjelenését (integrátori/szakirányítói hektáronkénti állami támogatás). Jelentős különbségek vannak tehát e fejlődési pályák keretfeltételeiben.

A magyar fejlődés számottevő érdeklődést váltott ki, egyrészt az állami szerepvállalás módja, másrészt a nagyobb gazdálkodási egységek létrejötte miatt. A magyarországi magánerdő-gazdálkodóknál leginkább a nemzeti szövetségek aktív fapiaci/marketing tevékenysége tarthat jelenleg érdeklődésre számot a köztestületi erdők, vagy a korlátlan földvásárlás lehetőségeinek eddigi hiánya miatt.

A 2. szekcióban a magánerdő-gazdálkodásról rendelkezésre álló adatok és azok feldolgozása került vizsgálatra alapvetően a teszttüzhálózatok rendszerek bemutatása által. Itt két baden-württembergi és a magyar példa került tárgyalásra. Mindhárom jelentős érdeklődés kísérte, hiszen adataik és elemzéseik által információtöbblet kerül az ágazatba, illetve erdészeti politikai döntésmegalapozó szerepük egyértelmű. Baden-Württembergben két rendszer működik a kisbirtok (0-200 ha) és a 200 hektárnál nagyobb gazdálkodók esetén. Elemzéseiket mind a minisztérium, mind az érintett erdészeti üzemek hasznosítják (lásd <http://www.fva-bw.de/monitoring/index9.html>).

A magyar példa ismét csak a sajátos fejlődést tükrözte, de bevezetése a volt szocialista országokban eddig példa nélküli. Sajnálatos, hogy további megerősödését az állandó finanszírozási forrás hiánya megkérdőjelezheti, hiszen tapasztalatai a volt keleti blokkban egyediek és a tudatosabb magánerdő-gazdálkodási politika kialakítása és gyakorlata felé segítik szereplőit.

Az itt tárgyalt litván példa az állami adminisztráción belül, az erdészeti információs/erdőleltározási rendszer mellékhatásaként nagyon magas technikai szintre fejlődött adatgyűjtést és feldolgozást mutatott be. Irányultsága ennek megfelelően a naturáliákban mérhető jellemzők dominanciáját mutatja saját számítástechnikai háttérből kiindulva az erdőrendezés igényeinek megfelelően. Adataik magas szintű kiadványokban hozzáférhetőek litvánul és angolul is.

A 3. szekcióban a magánerdő-gazdálkodásra vonatkozó pénzügyi támogatási rendszerek változása került megvitatásra észt, horvát és magyar példák alapján.

Észtországban egy a szövetségen keresztül megvalósuló, állami finanszírozású szakirányítói rendszer működik, amikor is állami forrásból a szakértők/szakirányítók közvetlen tanácsadó-

ként kerülnek finanszírozásra (100%). Az EU vidékfejlesztési támogatási körében gyakorlatilag minden jogcímet működtetnek majd, pl. az "erdők gazdasági értékének növelése" jogcím alatt a bevett erdőművelési műveleteket is finanszírozva (nyesés, ápolások, tisztítások, gyéritések...stb).

Horvátországban az erdőgazdálkodás támogatási rendszerének forrása az un. Zöld-adó, ami a profitorientált gazdasági vállalkozások éves forgalmának 0,07%-t teszi ki utófinanszírozásként működtetve. Ebből a forrásból az állam-erdő és magánerdő területi alapon részesedik 2006 óta (magánerdő 22%). Jelentősége a gazdaság/társadalom szereplőinek az erdők fenntartásában játszott közvetlen felelőssége megfogalmazásában és a politikai/társadalmi támogatottság megszerzésében foglalható össze (lásd még www.suma-ss.hr).

A magyar példa a civil kezdeményezésre elfogadott Szja 1%-os „erdők köz-célú feladatainak finanszírozása” adó-elkülönítési/felhasználási jogcímről szól. E finanszírozási forma megjelenése a magyar erdőgazdálkodásban a civil és szakmai szereplők összefogásának eredménye. A 2005-ös adóévben mintegy 210 millió Ft, míg a 2006-os adóévben kb. 275 millió Ft többletfinanszírozási forrás került mobilizálásra magán-személyek által Magyarországon. Mindez más szempontok mellett pl. a Nemzeti Erdőprogram pénzügyi, szakmai és politikai támogatásának hiánya mellett válik igen érdekes erdészeti politikai tényé. Fenntartása 2008-tól újfent csak kérdéses és további közös társadalmi/szakmai erőfeszítést igényel.

A 4. szekció a címtől némileg eltérően az állam, vagy az erdőtulajdonosok aktív természetvédelmi szerepvállalására kor-

látozódott és nem KKE, hanem finn és osztrák példákat tárgyalt. Finnországban a METSO projekt keretein belül az állam magánerdőben a természetvédelmi célú gazdálkodás határozott idejű (10-20 év) finanszírozását vállalja a magánerdő-tulajdonossal szerződve (50-280 EUR/ha/év). Ennek szélsőséges esete a természetvédelmi célú magántulajdonú erdő megváltása a tulajdonostól (lásd részletesen <http://wwwb.mmm.fi/metso/international/index.html>).

A BIOSA projekt Ausztriában szponzori finanszírozási forrás mobilizálása által végzi magánerdőben a természetvédelmi feladatok ellátását (lásd www.biosa.at).

Ezen projektek a magánerdő-tulajdonosok önkéntes természetvédelmi feladatvállalását példázzák a finanszírozási források biztosítása esetén és az állam pozitív és nem korlátozó szabályozását hangsúlyozzák természetvédelmi feladatok esetén érvényt szerezve a magántulajdon jogintézményének.

A tanulmányút egy kb. 1000 hektáros magánerdőbirtokon az erdőgazdálkodás erdőművelési és fafeldolgozási helyzetével ismertette meg a résztvevőket és betekintést engedett az erdő-privatizáció litvániai folyamatába.

A találkozó munkaanyaga 2008. áprilisban készül el és lesz hozzáférhető a CEPF honlapján illetve nyomtatott formában (www.cepf-eu.org). A sorozat folytatását a résztvevők egyértelműen támogatták és hasznosnak tartották, így a következő találkozó megrendezésére 2009-ben Bulgáriában kerül sor.

Az előadások elérhetőek a <http://www.am.lt/VI/en/VI/index.php#a/113> honlapon.

Dr. Lengyel Atila
programkoordinátor

Könyvismertetés

**Illyés E.-Bölöni J. (szerk.):
Lejtősztyepek, löszgyepek és
erdősztyeprétek Magyarországon
(Budapest 2007. 1-236. o.)**

Tanulságos és erdészek részére is hasznosítható ismereteket tartalmazó, színes fényképekkel jól szemléltetett könyvet vehetünk kézbe, ha a címben jelölt művet tanulmányozzuk. A növénytanulmányozás munkákban megszokott, faji felsorolásokat tartalmazó táblázatok és ezek statisztikai értékelése helyett új szemlélettel találkozunk itt. Az egyes növényfa-

jok előfordulásának miertjét vizsgálják a szerzők termőhelyi és szaporodásbiológiai adottságokkal összefüggésben. Azokat a folyamatokat tárják fel oknyomozó buzgalommal, mi vonzza egymáshoz a közösen megjelenő fajokat, milyen hatások indítják őket arra, hogy az „üres” területeket birtokba vegyék. A vizsgált növénytársulások jelentős természeti értéket hordoznak, ezek fenntartása, megőrzése kötelességünk. Az erdészeké is, mivel az erdőtelepítések gyakran éppen az ilyen gyepeket érintik.

Ismertette: **Dr. Szodfridt István**